

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DRAMANIN KULLANIMINA YÖNELİK ÖĞRETİCİ GÖRÜŞLERİ*

Araştırma Makalesi

İrem KUTLU** / Arzu ÇEVİK***

Geliş Tarihi: 29.10.2024 | **Kabul Tarihi:** 04.02.2025 | **Yayın Tarihi:** 21.04.2025

Özet: Eğitim ve öğretim uygulamaları öğrencilerin dâhil olduğu aktif süreç içeren bir yapıya sahiptir. Bu durum ilginin canlı tutulması, öğrenmenin etkili gerçekleşmesi açısından gereklidir. Çünkü öğrenme, öğrencinin uygulama yapması sayesinde kalıcı olabilmektedir. Bu açıdan sınıf içinde kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri büyük önem taşımaktadır. Bir öğretim yöntemi aynı anda ne kadar çok duyuya sesleniyorsa ve öğrenciyi ne kadar aktif kılıyorsa o oranda başarılı olmaktadır. Dil öğretiminde öğrencilerin dilin kullanımına yönelik farkındalıklarının gelişmesi için süreçte aktif rol almaları çok önemlidir. Bunu sağlayan ve öğrenciyi etkin kılan yöntemlerden biri de dramadır. Bu amaçla araştırma yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dramanın kullanılabilirliğine yönelik öğretici görüşleri incelenmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak desenlenmiştir. Araştırmada çeşitli üniversitelerin TÖMER birimlerinde görev yapan kırk öğreticinin görüşüne başvurulmuştur. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Form iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcılara dair kişisel bilgiler yer almaktadır, ikinci bölümde ise alt problemlere yönelik veri toplamak amacıyla beş soru sorulmuştur. Araştırmada elde edilen veriler içerik analiziyle incelenmiştir. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin sıklıkla derslerinde drama yer verdikleri görülmüştür. Öğretici görüşlerinde drama yöntemi eğlenceli olması, öğrenciyi süreçte aktif kılması, kalıcı öğrenme sağlaması açısından etkili bir yöntem olarak görülmüştür. Öte yandan drama uygulamalarının zaman alması, sınıf yöntemini zorlaştırması, değerlendirmenin güç olması, ön hazırlık ve süreç planlaması gerektirmesi gibi zorluklar taşıdığı belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Drama, öğretici görüşleri, öğretim yöntem ve teknikleri, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yaratıcı drama.

TEACHER VIEWS ON THE USE OF DRAMA IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Research Article

Received: 29.10.2024 | **Accepted:** 04.02.2025 | **Published:** 21.04.2025

Abstract: Educational and instructional practices involve an active process that centers on student engagement. This active involvement is essential for maintaining students' interest and ensuring effective learning, as lasting learning is often achieved through student participation. In this respect, teaching methods and techniques employed in the classroom are of critical importance. The more senses a teaching method appeals to at the same time and the more active it makes the student, the more successful it is. In language teaching, it is very important for students to take an active role in the process in order to develop their awareness of the use of language. One method that facilitates such engagement is drama. For this purpose, this study explores instructors' perspectives on the applicability of drama in teaching Turkish as a foreign language. In the study, it was aimed to reach forty instructors working in TÖMER units of various universities and to get their views on the use of drama in teaching Turkish as a foreign language. Designed as a case study within the framework of qualitative research methods, data were collected using a semi-structured interview form. The form comprised two sections: the first collected

* Bu çalışma, 24-26 Ekim 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen "XVI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu"nda sözlü olarak sunulan bildiriden hareketle hazırlanmıştır.

** Yüksek Lisans Öğrencisi; Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Programı; irmgkee@gmail.com 0009-0005-7598-0925

*** Doç. Dr.; Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, arzucevik@outlook.com 0000-0001-9673-847X

personal information about the participants, and the second included five questions addressing the sub-problems of the research. The data obtained in the study were analysed using content analysis. When the results of the study were analysed, it was seen that the instructors frequently incorporate drama into their lessons. In the opinions of the instructors, drama method was seen as an effective method in terms of being fun, making the student active in the process and providing permanent learning. However, challenges were also identified, including the time-consuming nature of drama activities, the complexity they add to classroom management, the difficulty of assessment, and the need for advance planning and preparation.

Keywords: Creative drama, drama, instructor opinions, teaching methods and techniques, teaching Turkish as a foreign language.

Giriş

Drama; düşüncenin dil, beden dili ve hareket gibi araçların yardımıyla anlatımıdır. Kavramın kökenine bakıldığında Yunanca “Dran” olduğu; itmek, çekmek, yapmak, etmek, eylemek anlamlarında kullanıldığı görülmektedir. Bu doğrultuda drama, içinde eylem barındıran her türlü etkinlik olarak açıklanabilir (Adıgüzel, 2007, s. 15). Sanat, eğitim, psikoloji, sosyoloji gibi birçok alanda yararlanılan dramanın en genel tanımı ise önceden yazılı bir metin olmadan, katılımcıların kendi yaratıcı buluşları, özgün düşünceleri, anıları ve bilgilerine dayalı olarak oluşturdukları eylem durumları ve doğaçlamalardır, şeklindedir (San, 1998). Özetle drama etkin olmayı gerektiren eylemsel bir süreç olması bakımından içinde devinim barındıran birçok alanda kendisine yer bulmuştur. Eyleme dayalı ve sürekli güncellemeye ihtiyaç duyan eğitim de bu alanlardan bir tanesidir.

Eğitim öğretim alanındaki gelişmeler eğitim anlayışlarını değiştirirken niteliği artırmak için yeni arayışları ortaya çıkarmıştır. Bu arayışların bir yansıması da geleneksel öğretim anlayışı içerisinde öğrencinin rolü üzerinde olmuştur. Öğrencinin etkin olmaması; öğrenmelerin gerçekleşmemesine, bilgi ve becerilerin istenilen düzeyde kavranılmamasına, öğrenilenlerin uygulanamamasına yol açtığı düşüncesi eğitimcileri öğretim süreçlerinde değişime itmiştir. Bu itici gücün odak noktası derslerde öğrenciyi etkin kılmak olmuştur. Öğreticiler, günümüzde bu rol değişimine cevap verebilmek için sınıf içi öğrenmeleri çeşitlendirerek farklı yöntem ve teknikler ile dersin işlenişini zenginleştirmeye çabalamaktadırlar. Öğreticilerin öğretim süreçlerini planlarken öğretimi tekdüzelikten kurtarmak için yaptıkları çalışmalar öğretimi kalıcı hâle gelmesine yönelik olmaktadır. Konunun özelliğine uygun olarak yapılandırılan dersin öğrencinin motivasyonunu artıracak, ilgisini çekecek ve öğretime katkı sağlayacak şekilde olması beklenmektedir. Bu bakımdan dil öğretiminin etkili olması için derslerde kullanılan yöntem ve tekniklerin çok iyi seçilmesi gerekmektedir. Çünkü dili kullanma becerisi sürekli bir çaba ve çalışmayla birlikte uygun yöntem-tekniğin seçimini gerektirir (Altunbay, 2012, s. 754). Öğreticilere bu açıdan önemli görevler düşmekte ve yöntem seçimi, uygulama gibi öğretim süreçlerinde yetkin olmaları beklenmektedir (Özbay ve Akdağ, 2013). Dil öğretiminde bu anlamda kullanılacak yöntemlerden birisi de dramadır.

Drama yöntemi ile yaşantılara dayalı, hareket yoluyla, aktif, etkileşim yoluyla, sosyal, tartışarak, keşfederek, duygusal, kavram ve işbirliğine dayalı olarak çeşitli öğrenme biçimlerinin dinamikleştiği düşünülmektedir (Sezgin, 2015, s. 126). Sürece çok boyutlu ve dinamik bir şekilde dâhil olmayı sağlayan drama ile öğrenciler arasında bir iletişim ortamı oluşturularak öğretimin kalıcılığı arttırılmaktadır. Çünkü dil öğretimi iletişime dayalı sosyal olarak aktiflik gerektiren süreçleri içermektedir. Bilişsel alanın yanında devinimsel ve duygusal

alanların da gelişmesine etki sağlayacağı için tiyatro ve drama teknikleri dil öğretiminde etkili olacağı düşünülmektedir (Özdemir, vd., 2014, s. 85). Çünkü drama sayesinde katılımcılar sosyal süreçlerle düşüncelerini, hislerini ve özgüvenlerini geliştirerek üretme yeteneğine sahip bireyler hâline gelmektedirler (San, 2021; Styslinger, 2000). Bu sebeple drama, yapılabilişliğin eğitimdeki yansıması olarak derslerde sıklıkla öğretim yöntemi olarak kullanılmaktadır (Uysal, 2023). Dramanın dil becerilerinin çok yönlü öğretiminde güçlü ve etkili olduğu bilinmektedir (Maden, 2010, s. 262). Öte yandan grupla öğretim tekniklerinde drama, rol oynama ve yaratıcı dramanın tüm duyu organlarını harekete geçirmesi vesilesiyle öğrencilerin anlama, yorum yapma ve iletişim becerilerinde güçlenme sağladığının, etkili ve verimli bir şekilde dinleme ve akıcı konuşmayı desteklediğinin; iş birliği yapma, sosyal ilişkiler kurma, eleştirel ve bağımsız düşünme, hayal gücünü kullanma, sorumluluk bilincine sahip olma, kendine güvenme, empati ve öz güven aşılama gibi katkıları olduğunun; öğrencilerde kendileri için anlamlı olan içeriği ilişki kurarak bulmaya yardımcı olduğu için kalıcı öğrenmeyi olumlu etkilediğinin; ilgi ve güdülenmeyi arttırarak duyuşsal davranışları katılımla, devinişsel davranışları da tekrarla sağladığının altını çizmek gerekir (Şahin ve Kemiksiz, 2018, s. 180-198). Drama sağladığı bu yararlarla öğrencinin hem kişilik gelişimini hem de dil gelişimini olumlu etkilemektedir. Bu nedenle dil öğretim sürecini desteklemesi açısından sıklıkla başvurulmaktadır. Özellikle pek çok farklı ülkeden gelen öğrencilerin bulunduğu Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği sınıflarda öğrencinin aktif olması ve motivasyonunun artması için dersin işlenişinde ilgi çekici yöntem ve teknikler kullanılması gerekmektedir. Bu açıdan öğrencilerin etkileşimini arttırmak ve onların derse katılımını sağlamak için drama etkili bir öğretim yöntemidir. Tüm eğitim kademelerinde ve her yaşta insanlarla yapılabilecek drama çalışmaları eğitimin sıkıcı kalıplarını kırarak, çağdaş eğitim sistemiyle bütünleştirilebilir ve kendini geliştirme gereksinimini ve heyecanını duyan öğretmen ve öğrenciler yaratabilir (Okvuran, 1995). Geleneksel öğretim yöntemlerinden ayrılarak modern öğretim yöntem ve tekniklerini içeren önemli bir yabancı dil öğretim yöntemi olan drama yaparak ve yaşayarak öğrenme, farklı yaşantıları tanıma, farklı rollere girerek farklı olay ve durumlarla ilgili deneyim kazanma, yaşamı çok yönlü algılama ve araştırma isteğinin gelişimini sağlama gibi ciddi kazanımların elde edilmesinde önemli bir etkisi vardır (Elbistanlı ve Boylu, 2023; İkinci, 2019; Köksal Akyol, 2003). Drama, sağladığı bu yararlarla farklı zihinsel özellikteki öğrencilerin bir arada olduğu sınıflarda öğrencilerin bu özelliklerini dikkate alarak, zihinsel süreçlerini harekete geçirecek bir yöntemdir (Bıyık, 2001). Bu sebeplerle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde drama yönteminin kullanılması öğrencilerin çok yönlü bir şekilde öğrenme sürecine katılarak hedef dile yönelik farkındalık kazanması ve öğretim sürecinin kalıcılığının artırılması açısından oldukça etkili olacaktır.

1. Araştırmanın Amacı

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimindeki eylem odaklı yaklaşımda hedef kitleye uygun farklı öğretim yöntemlerinin kullanılması ve öğrencilerin sürece dâhil edilmesi öğretim sürecinin etkililiği açısından oldukça önemli bulunmaktadır. Öğrenciyi günlük hayatta derste öğrendiği becerileri kullanan sosyal bir aktör olarak kabul eden eylem odaklı yaklaşımda öğrencinin öğrenme süreçlerindeki aktif katılımı önemlidir. Dramanın yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bu açıdan etkili olduğu düşünülmektedir. Bu amaçla çalışmada, farklı üniversitelerin TÖMER birimlerinde görev yapan 40 öğretici görüşüne başvurularak yabancı

dil olarak Türkçe öğretiminde görev alan öğretmenlerin dramayı kullanma durumlarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Alanyazında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde drama yönteminin kullanımına yönelik öğretici görüşleri ile ilgili az sayıda araştırma bulunması bu çalışmanın özgün değerini oluşturmaktadır. Bu kapsamda araştırmanın problem cümlesi “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dramanın Kullanımına Yönelik Öğretici Görüşleri Nelerdir?” olarak belirlenmiştir

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Üniversitelere bağlı birimler olan Türkçe Öğretim Merkezleri’nde (TÖMER) görev alan öğretmenlerin dramanın bir yöntem olarak kullanılmasına yönelik görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak planlanmıştır. Durum çalışması araştırmacının gerçek yaşam, güncel sınırlı bir sistem veya durum ya da belirli bir zaman aralığında çoklu sınırlandırılmış durumlar hakkında bilgi kaynakları aracılığıyla detaylı ve derinlemesine bilgi topladığı ve durum betimlemesi veya durum temaları ortaya koyduğu yaklaşımdır (Creswell, 2013, s. 97).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmada TÖMER’lerde aktif olarak görev yapan 40 öğretici görüşüne başvurulmuştur. Çalışma grubunun özellikleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1

Çalışma Grubunun Özellikleri

		N	f
Cinsiyet	Kadın	33	%82,5
	Erkek	7	%17,5
Eğitim durumu	Lisans	3	%7,5
	Yüksek Lisans	27	%67,5
	Doktora	10	%25
Mezun olunan bölüm	Türkçe Öğretmenliği	25	%62,5
	Türk Dili ve Edebiyatı	9	%22,5
	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği	2	%5
	Diğer	2	%10
Mesleki tecrübe	0-2 yıl	7	%17,5
	2-4 yıl	8	%20
	5 ve üzeri yıl	25	%62,5

Tablo 1’de katılımcıların cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde katılımcılardan %82,5’inin kadın, %17,5’inin erkek olduğu görülmüştür. Katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde %7,5’inin lisans mezunu, %67,5’inin yüksek lisans mezunu, %25’inin ise doktora mezunu olduğu görülmüştür. Katılımcıların mezun oldukları bölümler incelendiğinde %62,5’inin Türkçe öğretmenliği bölümünden, %21,5’inin Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden, %5’inin Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümünden, %10’unun ise diğer bölümlerden mezun olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların mesleki tecrübeleri incelendiğinde %17,5’inin 0-2 yıl mesleki tecrübeye sahip olduğu, %20’sinin 2-4 yıl tecrübeye sahip olduğu, %62,5’inin ise 5 yılın üstünde tecrübeye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. İki bölümden oluşan formun ilk bölümünde kişisel bilgi formu yer almaktadır. İkinci bölümünde ise öğretmenlerden dramanın kullanılabilirliğine dair görüş almaya yönelik beş soru bulunmaktadır. Hazırlanan görüşme formu soruları alanda uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Öncelikle araştırmacı tarafından taslak sorular oluşturulmuştur. Hazırlanan sorulara yönelik iki alan uzmanından görüş alınmıştır. Araştırmacı hazırlanan sorularla iki görüşme gerçekleştirerek sorulara son hâlini vermiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada, nitel araştırma yöntemi veri analizi tekniklerinden olan içerik analizine başvurulmuştur. Sosyal gerçekliği araştıran nesnel, sistematik, tümdengelim dayalı okuma aracı olarak önceden belirlenen ölçütlere göre kavramlardan, metinlerden, sözlü veya yazılı materyallerden anlamlar çıkarmayı amaçlayan metodolojik araç ve teknikler bütünüdür. Planlama aşamasında zayıf olarak görülse bile uygulamada etkili ve ilginç sonuçlar vermektedir. Niceli nitele dönüştürebilmeyi, yazılı metinden hareketle yazılı olmayan mesajlara ulaşabilmeyi sağlayan çok işlevli ve giderek gelişen bir tekniktir (Tavşancıl ve Aslan, 2001, s. 21-22).

3. Bulgular

Araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin drama eğitimi alıp almama durumları, öğretmenlerin derslerinde dramayı kullanma durumları, kullanılan drama yöntem ve teknikleri, dramanın öğretimdeki etkisi hakkında görüşleri, dramanın yabancı dil olarak Türkçe öğretimine katkısına yönelik görüşleri ve derslerde drama kullanmanın avantaj ve dezavantajlarına yönelik görüşleri incelenmiştir.

3.1. Öğreticilerin Drama Eğitimi Alma Durumları

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formuyla öğretmenlere “Drama konusundaki eğitimler hakkında bilgi sahibi misiniz? Drama alanında almış olduğunuz bir eğitim var mı?” şeklinde sorulmuştur. Katılımcıların drama eğitimi alma durumları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2

Drama Eğitimi Alma Durumları

	N	f
Drama eğitimi olmayanlar	19	%41,30
Lisans dersi olarak alanlar	13	%28,26
Özel bir kurumda eğitim alanlar	8	%17,40
Eğitim olmadığı halde kendi çabasıyla drama öğrenenler	6	%13,04
Toplam	46	%100

Öğreticilere sorulan “Drama konusundaki eğitimler hakkında bilgi sahibi misiniz? Drama alanında almış olduğunuz bir eğitim var mı?” sorularına verilen cevaplar incelendiğinde öğretmenlerin %41,30’unun drama eğitimi almadığı, %28,26’sının lisans dersi olarak drama dersini gördüğü, %17,39’unun özel bir kurumda drama eğitimi aldığı, %13,04’ünün ise eğitim almadığı halde kendi çabasıyla dramayla ilgili bilgi sahibi olduğu görülmüştür. Tabloda drama eğitimi almayan katılımcılar başlığı içinde eğitimi olmadığı halde kendi çabasıyla

öğrenen katılımcı sayısı da yer almaktadır. Tablonun geneli incelendiğinde katılımcıların genelinin drama ve drama alanındaki eğitimler hakkında bilgi sahibi olduğu fakat yalnızca %17'lik bir kısmının özel olarak bu alanda eğitim aldığı ortaya çıkmıştır.

3.2. Öğreticilerin Drama Kullanma Durumları

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formuyla öğretmenlere “Dersinizi işlerken dramadan yararlanıyor musunuz?” şeklinde sorulmuştur. Yöneltilen bu soru kapsamında katılımcıların dramayı dersin işlenişinde kullanma durumları Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3

Öğreticilerin Drama Kullanma Durumları

	N	f
Dersin işlenişinde drama yönteminden yararlananlar	39	%97,5
Dersin işlenişinde drama yönteminden yararlanmayanlar	1	%2,5
Toplam	40	%100

Öğreticilere sorulan “Dersinizi işlerken dramadan yararlanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde öğretmenlerin %97,5’inin dersin işlenişinde dramadan yararlandığı, %2,5’inin ise dramadan yararlanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç doğrultusunda öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun dersin işlenişinde dramadan yararlandığı ortaya çıkmıştır. Fakat bu uygulamaların zaman yetersizliğinden kaynaklı olarak tüm aşamaları kapsayacak şekilde gerçekleştirilemediği beceri alanlarına yönelik uygulamalar şeklinde gerçekleştirildiği katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Aşağıda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde drama kullanımına yönelik görüşme formlarından alınan öğretici görüşlerine yer verilmiştir.

K1: En çok konuşma becerisi, dinleme becerisi ve kelime öğretimi etkinliklerinde dramadan yararlanıyorum. Öğrencilerin farklı deneyimler kazanması ve daha kalıcı öğrenmesi için kültürel uyum derslerinde de zaman zaman dramadan yararlanıyorum.

K1 becerilere yönelik uygulamalarda, kelime öğretimi çalışmalarında ve kültürel uyum derslerinde dramadan yararlandığını belirtmiştir. Dramanın öğrencilerin farklı deneyimler kazanmasına yardımcı olarak dil öğretim sürecine destek olduğunu dile getirmiştir.

K2: Evet, yararlanıyorum. Her hafta uygulama yapmaya çalışıyorum. Tam bir atölye şeklinde olmasa da becerilere yönelik uygulamalar yapıyorum. Girdiğim derslerde becerilere yönelik küçük uygulamalar yaparak dersin işlenişini kalıcı hale getirmeye çalışıyorum.

K2 derslerinde tüm aşamaları kapsayan bir atölye çalışması şeklinde gerçekleştirilmese de becerilere yönelik uygulamalarda sıklıkla dramadan yararlandığını belirtmiştir. Dramanın öğretimin kalıcı bir şekilde gerçekleşmesine destek olduğunu vurgulamıştır.

K3: Özellikle A1- B1 arası aşamalarda kullanıyorum. İlk aşamalarda öğrencilerin iletişimi arttırarak birbirlerine uyum sağlamalarına yardımcı oluyor.

K3 öğrenciler arasındaki uyumu arttırdığı için dramayı ilk aşamalarda sıklıkla kullandığını belirtmiştir.

3.3. Öğreticilerin Kullandığı Drama Teknikleri

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formuyla öğretmenlere “Drama yöntem ve tekniklerinden hangilerini daha çok kullanıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Sorulan bu soru kapsamında öğretmenlerin kullandığı drama teknikleri Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4

Öğreticilerin Kullandığı Drama Teknikleri

	N	F
Doğaçlama	15	%24,59
Rol oynama	12	%19,67
Canlandırma	7	%11,47
Dedikodu halkası	3	%4,92
Donuk imge	3	%4,92
Dramatizasyon	3	%4,92
Öğretmenin role girmesi	3	%4,92
Rol içinde yazma	3	%4,92
Telefon görüşmesi	3	%4,92
Bilinç koridoru	2	%3,28
Fotoğraf karesi	2	%3,28
Oyunlaştırma	2	%3,28
Yeniden canlandırma	2	%3,28
Kronolojik sıralama	1	%1,63
Toplam	61	%100

Öğreticilere sorulan “Drama yöntem ve tekniklerinden hangilerini daha çok kullanıyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde öğretmenlerin pek çok drama tekniğine dersin işleniş sürecinde yer verdiği sonucu ortaya çıkmıştır. Bu teknikler arasında rol oynama, canlandırma ve doğaçlamanın ağırlık gösterdiği belirlenmiştir.

3.4. Dramanın Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Etkisi

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formuyla öğretmenlere “Sizce drama yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkili midir?” sorusu yöneltilmiştir. Sorulan bu soru kapsamında öğretmenlerin dramanın yabancı dil olarak Türkçe öğretimine etkisi hakkındaki görüşleri Tablo 5’te gösterilmiştir:

Tablo 5

Dramanın Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Etkisi

	N	f
Dramayı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkili bulanlar	40	%100
Dramayı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkili bulmayanlar	0	%0
Toplam	40	%100

Öğreticilere sorulan “Sizce drama yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkili midir?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde öğretmenlerin tamamının dramayı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkili bulduğunu ortaya çıkmıştır.

K4: Etkilidir, öğrenciyi dersin merkezine koyar. Dil öğretimini zevkli hale getirir.

K4 dramayı öğrenci merkezli bir öğretim yöntemi olması ve dil öğretimini eğlenceli hale getirmesi açısından etkili bulunduğunu belirtmiştir.

K5: *Evet, etkilidir. Çünkü öğrenciye gerçek hayat deneyimi yaşatır. Öğrenciler dışarda ana dili Türkçe olan insanlarla hemen konuşmaya iletişim kurmaya çekinir fakat sınıf ortamında kendi ile birlikte öğrenen, kendi gibi hatalar yapan akranı ile iletişim kurarken daha rahat olur. Bunun yanında öğrendiklerini uygulamaya döktüğü için daha hızlı öğrenir ve öğrendikleri aklında daha kolay kalır.*

K5 dramının öğrenciye dil becerileri için uygulama alanı sunması, hata yapma ve akranlarıyla birlikte öğrenme fırsatı sunması açısından etkili bir yöntem olduğunu dile getirmiştir.

3.5. Drama Kullanımının Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sağladığı Katkılar

Öğretici görüşlerinde belirtilen yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde drama yönteminin kullanımının öğrencide sağladığı katkılar Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6

Drama Kullanımının Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sağladığı Katkılar

	N	f
Öğretimi kalıcı hale getirmesi	10	%13,89
İletişim becerilerini geliştirme	9	%12,50
Dilin kullanımına yönelik farkındalık	8	%11,11
Dil becerilerini geliştirme	7	%9,72
Eğlenceli ders ortamı	7	%9,72
Öğrenci merkezli öğretim	7	%9,72
Sosyal becerileri geliştirme	6	%8,33
İlgi çekicilik	5	%6,94
Yaparak yaşayarak öğrenme	4	%5,56
Aktif söz varlığı	3	%4,17
Kelimeleri bağlam içinde kullanma	3	%4,17
Kültür aktarımı	3	%4,17
Toplam	72	%100

Tablo 6’da görüldüğü üzere drama kullanımının yabancı dil olarak Türkçe öğretimine sağladığı katkılara dair temalar “ilgi çekicilik (5), aktif söz varlığı (3), öğretimi kalıcı hale getirmesi (10), yaparak yaşayarak öğrenme (4), öğrenci merkezli öğretim (7), iletişim becerilerini geliştirme (9), dil becerilerini geliştirme (7), kelimeleri bağlam içinde kullanma (3), sosyal becerileri geliştirme (6), kültür aktarımı (3), dilin kullanımına yönelik farkındalık (8), eğlenceli ders ortamı (7) ” şeklindedir. Aşağıda drama kullanımının yabancı dil olarak Türkçe öğretimine sağladığı katkılar temasında görüşme formlarından alınan öğretici görüşlerine yer verilmiştir.

K6: *Drama, öğrencilerimizin zihninde kalıp anlatımların dışında bir dünya oluşturmaktadır. Öğretilen bilgi öğrencilerin zihninde canlanmakta ve daha kalıcı bir öğrenme sağlanmaktadır. Öte yandan daha geniş bir öğrenme alanı sunarak öğrenciye daha geniş bir dil becerisi de kazandırmaktadır.*

K7: *Bence drama yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğretimi etkili kılmak ve öğrenciyi hayatın içine çekmek adına çok faydalı. Öğrencinin dil becerilerini geliştirerek onlara öğrendiklerini uygulama alanı sunuyor. Öğrencilerin motivasyonlarını arttırarak derse ilgilerini canlı hale getiriyor. Öğrencilerin dil gelişimlerini süreç içerisinde izleyebilme*

imkânı sunuyor. Öğrencilerin iletişim içinde olmalarını ve kültürel etkileşim içinde öğrenmelerini sağlıyor.

K6 ve K7 dramanın öğretimi kalıcı hale getirmesi ve dil becerilerini geliştirmesi açısından faydalı bir yöntem olduğunu belirtmişlerdir.

K8: Drama öğrencilere farklı deneyimler sunarak hoşgörülü, açık fikirli, kendini rahat ifade edebilen öğrenciler yetiştirmemizi sağlar.

K8 dramanın öğrencilerin ifade gücünü geliştirdiğini ve sosyal becerilerine katkı sağladığını ifade etmiştir.

K9: Drama özellikle sözlü ve yazılı etkileşimin öğrenme ve öğretme için sınırlı kullanımının söz konusu olduğu başlangıç düzeylerinde farklı öğrenme ve öğretme yöntemleri kullanımı konusunda iyi bir alternatiftir. Öğrenenin kaygısını azaltıp güdülenmesini sağlar. Öğrenen etkileşimini artırıp sosyalleşmeyi hızlandırır ve böylece dil edinimi kolaylaştır. Soyutların somutlaştırılmasını sağlar. Oyunlaştırma ile öğrenenin ilgi ve motivasyonunu arttırarak katılımını sağlar ve dil öğrenim sürecini eğlenceli hâle getirir.

K9 yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması noktasında dramanın iyi bir alternatif olduğunu belirtmiştir. Dramanın öğrencilerin dil edinim süreçlerini ve derse yönelik ilgilerini olumlu yönde destekleyerek sürece pek çok yönden katkı sağladığını dile getirmiştir.

K10: Drama öğrencilerin dil kullanımlarını daha doğal bir şekilde gerçekleştirmesine yardımcı oluyor.

K10 öğrencilerin dil kullanımını dramanın içerisinde yer alan diyalog ve canlandırmalarla doğal bir akış içerisinde gerçekleştirdiklerine ve bu sayede dilin kullanımına yönelik farkındalık kazandıklarına vurgu yapmıştır.

K11: Bana göre ana dil olarak Türkçe öğretiminden daha etkilidir. Zira öğrencilerin aktif söz varlığının gelişiminde bu tip etkinlikler akılda kalıcılık ve hatırlamaya yönelik hızlı faydalar sağlamaktadır. Bir dilin söz varlığıyla yeni tanışan öğrenciler için uygulamaya dönük etkinliklerle dil öğrenim sürecini desteklemek oldukça etkilidir.

K11 dramanın yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ana dil öğretiminden daha etkili bir yöntem olduğunu belirtmiştir. Dilin söz varlığıyla yeni tanışan öğrencilere akılda kalıcı uygulamalar yaparak aktif söz varlıklarda hızlı faydalar görülebileceğini dile getirmiştir. Drama yöntemi kullanılarak yapılan etkinliklerin öğrencilerde daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirdiğine vurgu yapmıştır.

Öğretici görüşleri incelendiğinde dramanın yabancı dil olarak Türkçe öğretim süreçlerinde bir yöntem olarak kullanımının ders sürecini zenginleştirdiği, farklı deneyimler sunduğu, öğrencilerin ilgi ve motivasyonlarına destek olduğu, daha eğlenceli bir ders ortamı sağlayarak derse katılımı arttırdığı belirlenmiştir. Dramanın iletişime dayalı sosyal faaliyet içeren yapısının öğrencilerin dil gelişimini desteklediği, sözcük hazinesini zenginleştirerek sözcüklerin bağlam içinde kullanımını öğrettiği, dilin kullanımına yönelik farkındalık oluşturduğu bu nedenle de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi süreçlerinde oldukça etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan birden fazla duyuya hitap eden yaparak yaşayarak

öğrenmeye dayalı aktif bir süreç içeren drama faaliyetinin öğretimi daha kalıcı hâle getirdiği öğretici görüşlerinde sıklıkla belirtilmiştir.

3.6. Dramadan Yararlanmanın Avantaj ve Dezavantajları

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formuyla öğretmenlere “Dersin işlenişinde dramadan yararlanmanın avantaj ve dezavantajları nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Sorulan bu soru kapsamında öğretmenlerin dramadan yararlanmanın avantaj ve dezavantajlarına ilişkin görüşleri Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7

Drama Kullanımının Avantaj ve Dezavantajları

	N	f	
Avantajlar	Öğrencinin aktif olması	17	%19,77
	Eğlenceli ders ortamı	14	%16,28
	Derse yönelik tutum ve motivasyonun artması	12	%13,95
	Kalıcı öğrenme	10	%11,63
	Dil becerilerinin gelişimi	8	%9,30
	İletişim becerilerini geliştirme	8	%9,30
	Özgüveni arttırma	6	%6,98
	Grup çalışması ve işbirliği	5	%5,81
	Söz varlığı geliştirme	4	%4,65
	Somutlaştırma	2	%2,33
Toplam	86	100	
Dezavantajlar	Zaman alması	15	%31,25
	Öğrencilerde kaygı oluşturmaları	10	%20,83
	Öğrenci isteksizliği	8	%16,67
	Yetişmesi gereken müfredatta aksamalar yaşanması	6	%12,50
	Planlamada yaşanan zorluklar	4	%8,33
	Beklenmeyen durumlar	2	%4,17
	Sınıf yönetiminde yaşanan zorluklar	2	%4,17
	Ölçme ve değerlendirmede karşılığının olmaması	1	%2,08
Toplam	48	%100	

Tablo 7’de görüldüğü üzere drama kullanımının avantajlarına dair temalar “öğrencinin aktif olması (17), eğlenceli ders ortamı (14), derse yönelik tutum ve motivasyonun artması (12), kalıcı öğrenme (10), dil becerilerinin gelişimi (8), iletişim becerilerini geliştirme (8), özgüveni arttırma (6), grup çalışması ve işbirliği (5), söz varlığı geliştirme (4) ve somutlaştırma (2)” şeklindedir. Dramanın dezavantajlarına dair temalar “zaman alması (15), öğrencilerde kaygı oluşturmaları (10), öğrenci isteksizliği (8), yetişmesi gereken müfredatta aksamalar yaşanması (6), planlamada yaşanan zorluklar (4), beklenmeyen durumlar (2), sınıf yönetiminde yaşanan zorluklar (2), ölçme ve değerlendirmede karşılığının olmaması (1)” şeklinde belirlenmiştir. Aşağıda drama kullanımının avantaj ve dezavantajları temasında görüşme formlarından alınan öğretici görüşlerine yer verilmiştir.

K12: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde drama yönteminin en büyük avantajı hedef kitleye daha kolay ulaşmak. Fakat planlama ve uygulama konusunda öğretmenlere daha fazla iş yükü düşmesi ve yetişmesi gereken bir müfredat olması dramanın sürekli uygulanmasını zorlaştırıyor.*

K13: Dramanın öğrencilere etkili ve kalıcı öğrenme deneyimleri sunması, öğrenme isteğini arttırarak öğrencilerin sürece dahil etmesi, öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlaması açısından pek çok avantajı var. Fakat drama; zaman, mekan ve materyal açısından belli dezavantajları içinde bulunduruyor. Dramanın tam bir atölye olarak uygulanması için yeterli zamanın olmaması, yetiştirilmesi gereken bir müfredatın olması, sınıf ortamının her uygulama için yeterli olmaması gibi dezavantajları var.

K12 ve K13 dramanın hedef kitleye ulaşmak için iyi bir öğretim yöntemi olduğunu belirtmiştir. Fakat planlama ve uygulama aşamalarının fazla zaman alması, sınıf ortamının her drama uygulamasına elverişli olmaması, yetiştirilmesi gereken bir müfredat olması gibi nedenlerden dolayı drama yöntemine derslerde sürekli yer vermenin uygulanabilirliğinin olmadığını dile getirmiştir.

K14: Öğrencilerin ilgisini çekmek, eğlenerek öğrenmek, derse yeni bir soluk getirmek, tekdüzelikten kurtulmak, alışılmış olan öğretmenin aktif öğrencinin pasif olması durumunu ortadan kaldırmak dramanın avantajları arasında sayılabilir. Kendi gözlemlerimden yola çıkarsam öğrencilerin büyük bir kısmı hayatlarında hiç drama ile tanışmamış oluyor. Derste drama kullanımı öğrencilere güzel tecrübeler yaşatarak sosyal becerilerinin gelişmesinde, sınıf arkadaşları ile ilişkisinin iyiye doğru gitmesine fayda sağlayacaktır. Öğrenci belki de kendinde var olan bir yeteneği drama uygulamaları sırasında keşfedebiliyor. Dezavantajları ile ilgili ise şunları söyleyebilirim: Öğrenci bu dersi sadece oyun gibi düşünüp eğitim kısmını atlayabilir, "boş ders" olarak görebilir, içedönük öğrenciler bu derslerin gelmesini istemeyebilir hatta drama yapılacağı gün okula gelmeyebilir. Öğretici açısından dezavantajları ise drama sürecinin ön hazırlığı ve uygulanması dersin işleyişini veya ders programını aksatabilir.

K14 dramanın derse canlılık katarak öğrencilerin birbiriyle etkileşim içinde bir ders süreci yürütmesine destek olacağını belirtmiştir. Drama uygulamalarının öğrencilere farklı deneyimler sunduğundan bahsetmiştir. Dezavantaj olarak öğrencilerin drama uygulamasının amacını yeterince anlamaması sonucunda dersin amacından sapabileceği ve eğitim amacının geri planda kalabileceği konusuna dikkat çekmiştir. Aynı zamanda dramanın sosyal yönü gelişmemiş, içedönük öğrencilerde derse yönelik kaygı oluşturabileceğini dile getirmiştir. Dramanın öğretmenler için ön hazırlık gerektiren bir süreç olmasının drama uygulamalarını güç hale getirdiğine değinmiştir.

K15: Avantajları fazlasıyla var. Öğrencilerin sınıf içinde iletişim ve etkileşimini artırıyor. En çekingen öğrenci bile zamanla açılıp özgüven kazanıyor. Günlük hayatlarında karşılaşabilecekleri diyaloglar konusunda pratik yapma imkânı vermesi öğrenmeye elverişli bir ortam hazırlıyor. Stres yönetimini öğretiyor. Ezberi bozup konu akışında konuşmada pratikleşme sağlıyor ve bu sayede özgüveni arttırıyor. Topluluk önünde kendini ifade etme becerileri artırıyor. Ders daha eğlenceli ve katılımlı geçiyor.

K15 dramanın iletişim becerilerini geliştirmesi ve öğrencilerin konuşma pratiği yapması yönüne dikkat çekmektedir. Dramanın katılımlı ve öğrencinin pratiklik kazandığı bir öğretim sürecine sunduğu katkıdan bahsetmiştir.

K16: *Drama ile derslerde öğrenciler daha aktif olur ve öğrenci eğlenerek öğrenir. Akran öğreniminin de drama ile daha etkili olduğunu düşünüyorum. Dilin özellikle sözlü iletişim yönünün drama ile daha hızlı geliştiğini düşünüyorum. Dezavantajı olduğunu düşünmüyorum. Sadece zamanla ilgili bir kısıtlama olduğunda drama ile ders işlemenin etkili olmadığı kanısındayım. İçine kapanık öğrenciler için drama dersleri başta stresli ve zor geçse de bu öğrencilerin de özellikle konuşma becerisini geliştirmesinde bu derslerin çok etkisi olduğunu düşünüyorum. Drama derslerinde öğretmenin süreci yönetirken çok dikkatli ve planlı olması gerektiğini aksi takdirde derslerin etkili olmayacağını düşünüyorum.*

K16 dramanın akran öğrenmesiyle öğretimin etkililiğini arttırdığını sözlü iletişim becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir. Öğretmenin drama sürecinin yönetimindeki rolünün drama yönteminin etkili bir şekilde uygulanmasındaki önemine dikkat çekmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenciyi merkeze alan modern eğitim anlayışı ve eylem odaklı yaklaşımın günümüzde etkisini sürdürürken bunu tamamlayan yöntem ve tekniklere yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Dramanın dersin işlenişine canlılık katmak ve eğlenceli bir ders ortamı oluşturmak işlevlerine sahip olduğu bilinmektedir. Dramanın öğrenciler arasındaki iletişimi destekleyen onların sosyal becerilerini geliştiren, öğretimi kalıcı hâle getiren bir özelliğe sahip olduğu uygulamalarda görülmektedir. Bu açıdan araştırmada “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dramanın Kullanımına Yönelik Öğretici Görüşleri Nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. Katılımcılara dramaya yönelik eğitimleri sorulduğunda öğreticilerin neredeyse yarısının drama eğitimi almadığı sonucuna ulaşırlarken katılımcıların büyük bir kısmının dramayı derslerinde kullandıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Öğreticilerin derslerinde dramaya yer vermeleri dramayı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkili bir öğretim yöntemi olarak gördükleri sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Ancak öğreticilerin büyük bir çoğunluğunun drama konusunda eğitimlerinin olmaması öğretmen yetiştirmede drama eğitimi konusunda da yetersizlikler olduğu anlaşılmaktadır. Elbistanlı ve Boylu (2023) dramaya yönelik öğreticilerin tutumlarını inceledikleri çalışmalarında yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin eğitim düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarını kısmi olarak etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmada, farklı alanlardan mezun öğreticilerin dramayı derslerinde kullanma eğiliminde oldukları görülmüştür. Ancak bazı çalışmalarda katılımcıların eğitim alma durumları uygulama yapmalarının lehine bir durum ortaya çıkarmıştır (Yıldırım, 2008; Gülbahar ve Saylan, 2019; Saylan, 2019). Bu çalışma eğitimi olsun ya da olmasın öğreticilerin drama kullanma çabasında olduklarını göstermektedir. Ancak öğreticilerle yapılan görüşmelerde drama tekniklerinden daha çok bilinen rol oynama, doğaçlama, canlandırma gibi tekniklere yer verdikleri görülmektedir. Bu da drama yönelik derinlemesine bir eğitim almamalarına bağlanabilir. Drama yöntemi de öğreticiler için diğer dil öğretme yöntemleri gibi öğretim sürecinin bir parçasıdır ve mutlaka dil öğreticisi olma yolunda bütün öğretmen adaylarının karşılaşması gereken önemli bir yöntemdir (İnal, 2020, s. 286).

Araştırmaya katılan öğreticilerin tamamı dramanın etkili olduğu görüşünderken daha çok ilgi çekici olması, aktif söz varlığını geliştirmesi, kalıcı öğrenmeler sağlaması, dil becerilerini

uygulama imkânı tanınması, öğrenciyi merkeze alması, eğlenceli olması ve kültür aktarımı gibi hususlarda öğretimi desteklediğini ifade etmektedirler. Başçı ve Gündoğdu (2011) öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmada dramaya yönelik görüşlerde dersin zevkli geçtiği bulgusu bu çalışma ile örtüşmektedir. Aynı sonuç Üstündağ (1998) yaptığı çalışmada drama ile yürütülen derslerde deney grubu öğrencilerinin dersi zevkli ve değişik buldukları verileriyle de örtüşmektedir. Sınıf ve Türkçe öğretmenleriyle Katrancı (2013) yaptığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin görüşlerinde yaratıcı drama sayesinde derslerin eğlenceli geçtiği, öğrencilerin sosyalleşmelerine ve derslerde aktif olmalarına katkı sağladığı ve kendilerine güven duygusunu geliştirdiği düşüncesinde olduklarını belirlemiştir. Öğreticilerin derslerinde bu sebeple dramaya yoğun bir şekilde yer verdiklerinin açıklaması olabilir.

Drama kullanımının avantajları ve dezavantajlarının olduğu düşünülerek görüşler alındığında öğrenciyi aktif kılması, eğlenceli ders ortamı yaratması, derse yönelik tutum ve motivasyonun artırması, kalıcı öğrenme sağlaması, dilsel ve iletişim becerilerini geliştirmesi, özgüveni artırma ve grup çalışması ve iş birliği şeklinde avantajları belirlenir iken dezavantajları ise zaman alması, ölçme ve değerlendirmede karşılığının olmaması, sınıf yönetimi, isteksiz öğrenciler, beklenmeyen durumlar, planlama, yetişmesi gereken müfredatta aksaması şeklinde sıralanmıştır. Katrancı (2013) çalışmasında sınıf öğretmenlerinin Türkçe derslerindeki yaratıcı drama etkinliklerinde en çok etkinlikler sırasında sınıf yönetimi ile ilgili sorun yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu da araştırmada dramaya yönelik planlama ve uygulama ve değerlendirme süreçlerini dezavantaj olarak gören öğretmenlerin görüşleri ile uyum göstermektedir. Ayrıca Karakaya (2007)'ya göre drama alanında yeterli bilgiye sahip olmayan öğretmenlerin drama yapmak istemesi faydadan çok zarar verebileceğine dikkat çekmektedir. Bu açıdan dramaya yönelik eğitimlerin hem lisans düzeyinde hem hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi önem taşımaktadır.

Ayrıca alanda öğretici görüşleri dışında yapılan drama yönteminin etkililiğine ve derslerde yer verilmesine yönelik farklı çalışmaların sonuçları da bu araştırmanın sonucunu desteklemektedir. Ayrancı, Yiğit Karazeybek ve Aydemir (2023) yaptıkları araştırmalarında öğrencilerin yaratıcı drama uygulamaları sayesinde temel dil becerilerinin geliştiğini buna ek olarak duyuşsal özelliklerini de olumlu yönde etkilediğini tespit etmişlerdir. Diğer yandan Maden ve Durmaz (2022) ders kitaplarında kullanılan yöntemlere yönelik yaptıkları incelemede dramanın soru cevap yönteminden sonra en çok kullanılan yöntem olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Gülden ve Demirel (2023) öğretmenlerin birçok yöntemle birlikte dramayı da sıklıkla kullandıklarını belirttiklerini ancak bunun aksine mesleki hazırlıklarında en az aldıkları dersin de drama olduğunu çalışmalarında ortaya koymuşlardır. Benzer bir çalışmada Morali ve Göçer (2019) yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin Türk kültürünü öğretirken metinler, videolar, kısa filmler, resimler, somut eşyalar, internet, tiyatro ve drama gibi farklı materyalleri kullandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Bu doğrultuda dramanın hem sınıf içi uygulamalardaki etkisi hem de ders kitaplarında sıkça yer verildiğinin ortaya konulması dramanın yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde önemli yer tuttuğunu göstermektedir. Bu çalışmada da öğretmenlerin sık başvurduğu bir yöntem olduğu görülmektedir. Bu açıdan öğretmenlerin drama konusundaki yetkinlikleri büyük önem arz etmektedir.

Bu sebeple bu araştırma doğrultusunda,

- Türkçe öğretmenliği programlarında dramaya yönelik derslerin artırılması, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde drama kullanımına yönelik seçmeli derslerin programa konulması
- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten kurumlarda görev alan öğretmenlere hizmet içi eğitim kapsamında drama eğitimlerinin verilmesi,
- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten kurumlarda dramanın uygulanabilmesi için uygun mekân koşullarının oluşturulması,
- Yabancılar Türkçe öğretiminde drama uygulamalarının nasıl yürütülebileceğine dair örnek ders planlarının hazırlanması,
- Dramaya yönelik ölçme ve değerlendirme çalışmaları yapılması ve ders kitaplarında drama etkinliklerine daha fazla yer verilmesi önerilebilir.

Kaynakça

- Adıgüzel, Ö. (2007). Dramada temel kavramlar. A. Öztürk (Ed.). *İlköğretimde drama içinde* (s. 1-18). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Altunbay, M. (2012). Dil öğreniminde ve öğretiminde tiyatronun kullanımı ve tiyatronun temel dil becerilerine katkısı. *Turkish Studies*, 714, 747-760.
- Ayrancı, B., Yiğit Karazeybek, P., ve Aydemir, M. (2023). Yabancılar türkçe öğretiminde yaratıcı drama yönteminin türkçe temel dil becerilerine etkisinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*(93), 46-67. <https://doi.org/10.17753/sosekev.1228837>
- Başçı, Z. ve Gündoğdu, K. (1-3 Ekim 2011). *Öğretmen adaylarının drama dersine ilişkin tutumları ve görüşleri: Atatürk Üniversitesi örneği*. [Konferans/Sempozyum Sunumu]. 18. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, İzmir, Türkiye.
- Bıyık, D.(2001). *İlköğretim okulları hayat bilgisi dersinde kullanılan dramatizasyon yönteminin etkililiği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. M. Bütün, ve S. B. Demir (Çev.). Siyasal Kitabevi.
- Elbistanlı, N. ve Boylu, E. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaratıcı drama kullanımını üzerine öğretici tutumlarının incelenmesi. *Anadolu Dil ve Eğitim Dergisi*, 1(2), 79-98.
- Gülbahar, B. ve Saylan, M. (2019). Yaratıcı drama yönteminin etkisine ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 371- 390.
- Gülden, B. ve Demirel, O. (2023). Öğreticilere göre yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürün yeri ve işlevleri. *International Journal of Language Academy*, 11 (2), 478-498.

- İkinci, Ü. (2019). *Teaching English through drama and drama techniques in ESL classrooms*. (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- İnal, E. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde drama ve öğretici yeterlikleri. A. Okur, İ. Güleç, B. İnce (Ed.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yeni yönelimler 2* içinde (s. 277- 288). Sakarya Gelişim Ofset.
- Karakaya, N. (2007). İlköğretimde drama ve örnek bir uygulama. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 103-139.
- Köksal Akyol, A. (2003). Drama ve dramanın önemi. *The Journal of Turkish Educational Sciences*, 1(2), 1-14.
- Maden, S. (2010). Türkçe öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlilikleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 259-264.
- Maden, S. ve Durmaz, N. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan yöntem ve teknikler, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (30). DOI: 10.54600/igdirsosbilder.1072788
- Moralı, G., & Göçer, A. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür paylaşımına yönelik öğretmen görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 1115-1129.
- Okvuran, A. (2004). *Drama öğretmeninin yeterliliklerini/becerilerini sınıflama için öneriler, drama liderliği*. Oluşum Yayınları.
- Özdemir, A., Özkan, T., De Chiara, K. F., Demir, K., Kara, F. ve Kınısız, M. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sosyal etkinlikler: Tiyatro örneği ve uygulamanın öğrenci performansına etkisi. *Diyalog Dergisi*, 2(2), 83-96.
- Özbay, M. ve Akdağ, E.(2013). Deyimlerin öğretiminde aktif öğrenmenin etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2), 46-54.
- San, İ. (1998). Türkiye’de yaratıcı drama çalışmalarının dünü ve bugünü. B. Onur (Ed.), 2. *Ulusal Çocuk Kültürleri Kongresi Bildirileri* içinde (s. 267-273). Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- San, İ. (2021). *Yaratıcı drama ve müze*. Yeni İnsan Yayınevi
- Saylan, M. (2019). *Yaratıcı drama yönteminin etkilerine ilişkin Türkçe öğretmenlerinin tutumlarının incelenmesi*. (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi.
- Sezgin, B. (2015). *Oyun-tiyatro-drama ilişkisi kuram ve uygulama*. Bgst Yayınları.
- Styslinger, Mary E. (2000). Relations of power and drama in education: the teacher and foucault. *Journal of Educational Thought*, 34(2), 183-199.
- Şahin, A. ve Kemiksiz, Ö. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak grupla öğretim teknikleri. A. Şahin (Ed). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar, yaklaşımlar, etkinlikler* içinde (s. 116-204). Pegem Akademi.

- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. A. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon.
- Uysal, B. (2023). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yaratıcı dramanın kullanımı. Y. Yılmaz ve Ö. Çangal (Ed.), *Yurt dışında Türkoloji ve Türkçe öğretimi 2: Yabancılara Türkçe öğretimi* içinde (s. 9-17). Rumeli Yayıncılık.
- Üstündağ, T. (1998). Vatandaşlık ve insan hakları eğitimi dersinin öğretimde yaratıcı dramanın erişiyeye ve derse yönelik öğrenci tutumlarına etkisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 133-138.
- Yıldırım, N. (2008). *İlköğretim birinci kademe sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemine ilişkin yeterlilik ve uygulama düzeylerinin belirlenmesi*. (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı:

1. yazar katkı oranı: %60
2. yazar katkı oranı: %40

Çıkar Çatışması Beyanı:

Araştırmacılar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı:

Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.

Etik Kurul Onayı:

Bartın Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu, Tarih: 09.10.2024, Sayı: 2024-SBB-0678

Extended Abstract

Educational and instructional practices encompass an active process that prioritizes student engagement. This engagement is essential for sustaining interest, enhancing the effectiveness of learning by appealing to multiple senses, and fostering active student participation. Learning can become permanent when reinforced through the student's practice. In this context, the teaching methods and techniques used in the classroom plays a vital role. The more senses a teaching method activates simultaneously and the more it makes the student active, the more effective it is deemed to be. In language teaching, it is essential for students to actively participate in the process to develop their awareness of language use. To include the student in the learning process and ensure the permanence of what they have learned, many different teaching methods can be utilized. One of these methods, which makes the student active and facilitates lasting learning, is drama. Drama is an action-oriented process work. Drama refers to a multidimensional process that includes communication, where students actively use their communication skills, and involves interactive group work and collaboration. The structure of drama, which involves communication and engages students in the process, is highly effective in developing language skills and helping students gain awareness of the use of the target language. Given its communicative and participatory nature, drama is increasingly applied in teaching Turkish as a foreign language.

For this purpose, this study explores instructors' perceptions regarding the usability of drama in teaching Turkish as a foreign language. The research aimed to gather insights from forty instructors working at TÖMER (Turkish Language Teaching Centers) affiliated with various

universities. Designed as a case study using qualitative research methods, data were collected through a semi-structured interview form. The form comprised two sections: the first collected personal information about the participants, and the second included five open-ended questions related to the research sub-problems. The data obtained were analyzed using content analysis.

In the research, several key themes emerged from the analysis, including instructors' prior drama training, their use of drama in the classroom, the techniques they employed, the impact of drama on teaching Turkish as a foreign language, its contributions to the language learning process, and the perceived advantages and disadvantages of using drama. When analyzing the research results under these themes, it was concluded that nearly half of the teachers had not received drama training, but most of the participants frequently used drama methods in their lessons and found them effective in the development of language skills. The study revealed that instructors used various drama techniques in their lessons, such as role-playing, dramatization, improvisation, still images, conscious corridors, reenactment, writing in role, chronological ordering, telephone conversations, teacher role-playing, and photo frames.

The frequent use of drama by instructors underscores its effectiveness as a teaching method that supports language development. Many of the consulted teachers expressed that drama made the lesson process more effective and enjoyable, supported students' permanent learning processes through active engagement, increased students' self-confidence, enriched vocabulary through contextual use, supported the development of social skills by providing opportunities for group work and collaborative learning, improved communication among students through peer learning, and facilitated cultural understanding and transmission.

However, some instructors also noted challenges associated with implementing drama-based activities. These included the time-intensive nature of drama, potential disruption of curriculum pacing, the need for extensive preparation and planning, difficulties in classroom management, and student anxiety due to lack of confidence.

As a result of this research, it was concluded that drama is an effective method in language teaching and a valuable tool for helping students gain awareness of the target language in teaching Turkish as a foreign language. The research also concluded that drama offers many contributions to the language teaching process. Based on the results obtained in the study, it is recommended that drama education be incorporated in all teaching programs, in-service training be provided for instructors working in institutions, drama applications for language skills be increased in textbooks, activities where the drama method is used during the acquisition of the four basic skills in teaching Turkish as a foreign language be organized, measurement and evaluation studies for drama be carried out, suitable physical spaces be created for the implementation of drama lessons, example lesson plans for drama be prepared and shared with instructors, and longitudinal and classroom-based studies be conducted to monitor how in-class applications are carried out.